

SKÖTSELPLAN FÖR

**NATURRESERVATET
KVINNSGRÖTA NVO**

MÖRBYLÅNGA KOMMUN, KALMAR LÄN

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

SKÖTSELPLAN

1

Kvinnsgårda naturvårdsområde

1. SKÖTSEL AV MARK

1.1 Huvudmål för skötseln.

Målet för skötseln av naturvårdsområdet ska vara att bevara ett betespräglat alvarområde i välbetat skick. Särskild vikt skall läggas vid att bevara och återskapa mångfalden av miljöer med djur- och växtarter som är speciella för alvarmark samt en öppen landskapsbild.

1.2 Riktlinjer som gäller för hela området.

Naturbetesmark

Skötselmål: All naturlig gräsmark inom området ska ett normalår vid betessäsongens slut ha en väl avbetad grässvål. Även fuktiga partier med osmakligare växter (t.ex. starr) och tokbuskvegetation skall visa synbar betespåverkan.

Djurslag: Lämpliga djurslag är nötdjur (dikor, ungdjur, sinkor) och hästar, gärna i sambete.

Beläggning: Antalet betesdjur under ett år med normal årsmån bör sammanlagt inte understiga 35 nötdjur (eller motsvarande av andra djurslag). Om det efter utvärdering är uppenbart att den rekommenderade beläggningen inte går att förena med skötselmålet eller god djurhälsa ska beläggningen kunna ändras efter samråd mellan djurhållaren och förvaltaren. Antalet läggs fast i särskilda betesavtal.

Betesperiod: Normalt betespåsläpp är första halvan av maj och hemtagning i oktober - november. En betessäsong bör motsvara minst 160 betesdagar. Vid betesbrist bör djuren tas från området, ej stödutfodras på platsen.

Röjning: Generellt bör vid röjning de senast igenvuxna partierna ges förtur. Röjningsavfall bör i första hand forslas bort, i andra hand brännas eller samlas ihop på platsen, dock inte på gräsbevuxna ytor, i våtmarker eller på hållmark. Närmare anvisningar ges under resp. skötselområde (1.3).

Bränning: Bränning som restaureringsåtgärd rekommenderas i tokbevuxna fuktmarker men bör undvikas på enbevuxen torrmark om inte mark- och väderförhållandena är sådana att skador på grässvålen med säkerhet kan undvikas. Bränning bör ske under vårvintern. Samråd ska alltid ske med länsstyrelsen och brandmyndighet i god tid innan bränning ska utföras.

Hägnader, fällindelning

Området innehåller tre betesfällor, varav två är mycket små. Hägnaderna består uteslutande av stenmurar. Vissa sträckor är i behov av underhåll och ev. komplettering med taggtråd.

Vattningsställen

Djuren har tillgång till vatten i samtliga fällor. Om skötselområde 3 delas in i två delfällor finns det vattenställen i båda två.

Fornlämningar

I samband med röjningsarbeten gäller följande: alla träd och buskar tas bort från fornlämningarna och deras omedelbara närhet.

Bränning får inte ske inom fornlämningsområde. Hettan kan orsaka sprickor i de stenar som anläggningarna ofta är uppbyggda av.

Fornlämningarna finns markerade på den ekonomiska kartan. Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller skada fasta fornlämningar.

Jakt

Jakträttsinnehavaren disponerar jakten utan inskränkningar.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder för att gynna vissa djur- och växtarter ska inriktas på sådana arter som av tradition är knutna till öppna alvarmarker. Särskild fauna- eller floravård utöver vad som följer av skötselanvisningarna under punkt 1.3 är för närvarande inte aktuell.

1.3 Åtgärder i olika skötselområden.

Naturvårdsområdet är indelat i skötselområden (se karta på sidan 9.)

Skötselområde 1 (4,1 ha)

Beskrivning: Liten fälla längst i öster. Vegetationen är av frisk-fuktig karaktär. Friskängarna är något gödslingspåverkade och av lite marginell karaktär. I området finns flera fuktdrag i nord-sydlig riktning och i anslutning till dessa är marken ofta tuvig. Över kanalen finns en fin kalkstensbro. På våren växer här rikligt med nagelört. Andra vanliga betesgynnade växter är luddlosta, mandelblomma, tusensköna, kattfot, sandmaskros och vårförgätmigej.

Mål: Öppen alvarmark med välbetad grässvål.

Istandsättningsåtgärd: Bortkörning av gamla maskiner och högar av jord- och stenmassor. Uppläggning av stenmurar och eventuell komplettering med en tråd. En grind sätts upp i det öppna grindhålet mot åkermarken i öster.

Underhållsåtgärd: Årligt bete. Rekommenderat betestryck är 6 nötdjur(ne)/betessäsong. Underhåll av stenmurar.

Skötselområde 2 (1,0 ha)

Beskrivning: Gamla inhysesplanen. Resterna av grunderna av den tidigare bebyggelsen är fortfarande skönjbara. Vegetationen är tydligt gödslingspåverkad, vilket troligen härrör från tidigare uppodling, och mycket gräsdominerad. Området har ett högt kulturhistoriskt värde.

Mål: Öppen gräsmark med tät grässvål.

Istandsättningsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Årligt bete. Rekommenderat betestryck är 2 nötdjur(ne)/betessäsong. Underhåll av stenmurar.

Skötselområde 3 (128.5 ha)

Beskrivning: Mycket stor och avlång alvarfälla. Den östra delen är särskilt variationsrik. Här löper fler höjdryggar i nord-sydlig riktning. På dessa växer mycket artrika torrängar. Längs höjdryggarnas västra sidor finner man oftast fuktängar som ofta är bevuxna med toksnår. I en del fuktängsområden har även en del björk börjat få fäste. Mellan höjdryggarna är jorddjupet mycket tunt och huvuddelen består av grusalvar. Hela den västra delen av fällan är mer ensartad. Grusalvar är den vanligast förekommande alvartypen. Längs Överbäcken utbreder sig dock vidlyftiga fuktområden. Huvuddelen är bevuxet med tokbuskar och även en del björkar. Väster om ån återfinns främst grus- och hållmarksalvar. Exempel på vanliga betesgynnade växter är kattfot, vårför-gätmigej, jordklöver, sandmaskros, vildlin, majviva, rosett-jungfrulin och sumpgentiana.

Mål: Öppen och välbetad alvarmark med enstaka enbuskar på höjdryggarna.

Istandsättningsåtgärd: Avverkning av björkgrupper, ungtallar och övriga träd i områdets fuktområden. Bekämpning av tokbuskar genom bränning. Rójning av tätare enbuskage och frirójning av fornlämningsområdena. Översyn och uppläggning av stenmur, främst längs den södra gränsen. Eventuellt behövs muren kompletteras med en tråd längs vissa sträckor. Ett enkelt och flyttbart elhägn bör uppföras längs "mittmuren". Östra delfällan är 54 hektar och den västra 76 hektar.

Underhållsåtgärd: Årligt bete. Rekommenderat betestryck: 27 nötdjur(ne)/betessäsong, varav 18 nötdjur i den östra delfällan och 9 nötdjur i den västra delfällan. Underhåll av stenmurar och ev andra hägnader. Underhållsrójning vid behov.

2. AVTAL ERSÄTTNING, SAMRÅD m m

Administrativ naturvårdsförvaltning

Länsstyrelsen är administrativ naturvårdsförvaltare för området. I förvaltarens uppgifter ingår att:

- * träffa avtal om skötsel och eventuella upplåtelser
- * söka och redovisa skötselmedel från naturvårdsverket och ev andra intressenter
- * ansvara för sammanställning och utvärdering av dokumentation
- * utföra ev revidering el komplettering av skötselplan
- * ansvara för att information om områdets bevarandevärden insamlas, sammanställs och utvärderas
- * fortlöpande samråda om skötseln av området.

Avtal och samråd om skötsel

Betesdrift

Skötseln av betesmarken regleras i ett särskilda avtal mellan djurhållaren och länsstyrelsen. I avtalet, som minst bör vara 5-årigt, preciseras frågor som rör djurhållningen. Ersättning utgår efter vissa nivåer som är fasta för varje 5-årsperiod. Ersättningen grundas på det faktiska betestrycket inom området dvs antal djur x ersättningsbelopp per dag för aktuellt djurslag x antal betesdagar inom området.

Ersättningsbeloppet kan reduceras om betestrycket inte har nått upp till överenskommen miniminivå och skötselmålet inte har uppnåtts.

Redan etablerad djurhållare ska ha företräde till bete och skötselavtal. Om nuvarande djurhållaren inte själv har möjlighet att upprätthålla det rekommenderade betestrycket kan länsstyrelsen utnyttja möjligheten att efter upplåtelse låta någon annan, som ägaren skäligen kan godkänna, beta området. Frågan ska endast väckas om betestrycket vid upprepade tillfällen väsentligt (20-30 %) underskrider den rekommenderade minimibeläggningen i skötselavtalet samtidigt som skötselmålet inte har nåtts.

Röjning

För röjning i busk- och trädbevuxen betesmark lämnar ägaren genom sitt godkännande av skötselplanen i princip samtycke till att röjning av buskar och avverkning av träd får ske i den omfattning som framgår under respektive skötselområde i denna skötselplan. Ägaren ska dock alltid underrättas om planerad röjning och avverkning. Överenskommelse ska träffas om hur eventuellt gagnvirke ska tas om hand.

Avtal om särskilda röjningsinsatser för restaurering av igenvuxna områden kan träffas mellan länsstyrelsen och ägarna/brukaren/ entreprenör. Vid upphandling av röjningsarbeten ska länsstyrelsen ge förtur till ägare och brukare om inte annan entreprenör är uppenbart förmånligare.

Avtal om större röjningsinsatser bör vara skriftliga. Omfattningen av särskilda röjningsinsatser avgörs av tillgången på skötselmedel. Om någon annan än länsstyrelsen tar initiativ till röjningsinsatser bör detta i god tid anmälas till länsstyrelsen.

Röjning utan avtal på brukarens eller ägarens initiativ och bekostnad och inom ramerna för skötselplanen kan ske utan föregående samråd med länsstyrelsen. Vid maskinell röjning eller röjning utöver vad som anges i skötselplanen ska samråd ske med länsstyrelsen.

Bränning

Samråd om planerad bränning ska alltid ske med länsstyrelsen och brandmyndigheten i god tid innan bränningen ska utföras.

Arrenden

Frågor som rör jordbruks- och betesarrenden regleras mellan ägarna och brukarna i normala arrendeavtal eller genom andra överenskommelser som är fristående från ovan nämnda skötselavtal.

Kostnadsfördelning

Riktlinjer

Staten står för kostnader som rör:

- * avtal om betesdrift
- * materiel till hägnader som är nödvändiga för områdets skötsel enligt denna skötselplan
- * anläggningar för allmänheten, tillsyn och utmärkning av området samt eventuell informationstavla.
- * särskilda röjningsinsatser enligt avtal (se ovan: Röjning) i mån av tillgång på skötselmedel.

Markägare/brukare står för kostnader som rör

- * arbete med uppsättning och underhåll av hägnader
- * underhållsröjning enligt skötselavtal

3. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

3:1 Skötselmål

Området ska vara tillgängligt för allmänheten. Tillgängligheten ska underlättas genom enkla anordningar om det inte medför störningar för fauna, flora eller brukning.

3.2 Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet p-plats: Området kan nås från östra landsvägen och bygatan genom Kvinnsgröta. Strax utanför naturvårdsområdet finns parkeringsmöjligheter för ett mindre antal bilar.

Åtgärder: Tills vidare ingen ändring av nuvarande förhållanden.

Stigar, stängselövergångar: En brukningsväg går från områdets östra del och en bit ut på alvaret. Övergångar saknas.

Åtgärder: Tills vidare ingen ändring av nuvarande förhållanden.

Renhållning: Anordningar för renhållning saknas.

Åtgärd: Ingen ändring av nuvarande förhållanden.

Information: Information om området jämte andra naturvårdsområden på Stora alvaret bör framställas i samlad form och finnas tillgänglig på ett begränsat antal, strategiskt belägna, platser runt alvaret.

Åtgärd: Tills vidare ingen åtgärd. Frågan bör utredas senast när det står klart vilken omfattning naturvårdsområdena kommer att få på Stora alvaret.

4. TILLSYN

Avtal om tillsyn av naturvårdsområdet bör träffas med markägare eller djurhållare.

5. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Djurhållarna svarar enligt skötselavtal för årlig dokumentationen av djurhållningen inom området jämte iakttagelser av beteseffekter, stitage, störningar m m. Förvaltaren svarar för dokumentation av övriga åtgärder. Dokumentationen ska utgöra underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

6. ÖVRIGA ÅTGÄRDER

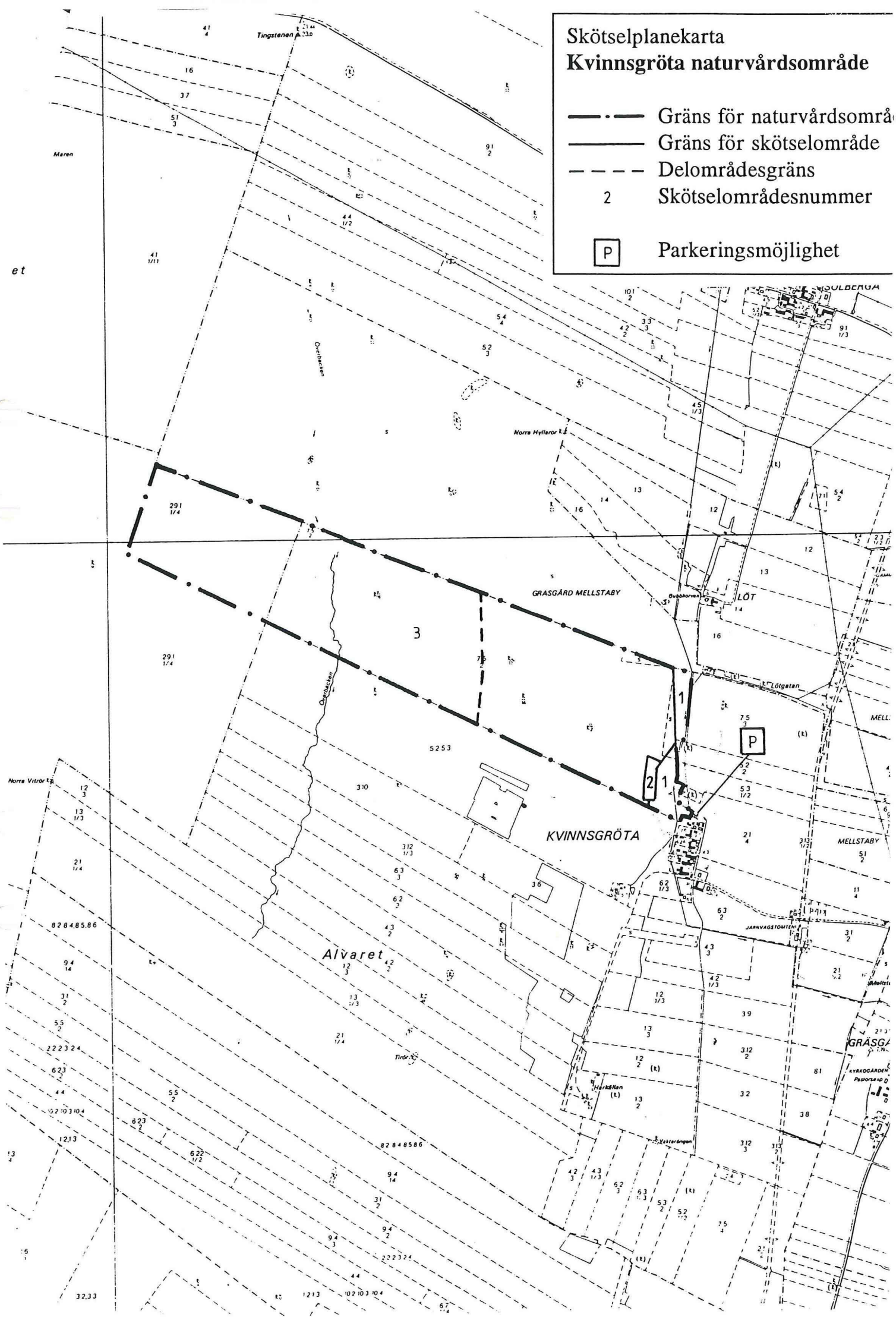
En basdokumentation av områdets naturvärden bör utföras

inom en 5-årsperiod. Dokumentationen bör innehålla en översiktlig vegetationsbeskrivning och uppgifter om särskilt hänsynskrävande djur- och växtarter.

Skötselplanen bör fördjupas eller kompletteras om ovanstående inventeringar ger anledning till det.

Skötselplanekarta Kvinnsgårda naturvårdsområde

- · — Gräns för naturvårdsområde
- Gräns för skötselområde
- - - Delområdesgräns
- 2 Skötselområdesnummer
- P Parkeringsmöjlighet



Kvinngröta NVO

